Tekna –
Teknisk-naturvitenskapelig forening
Postboks 2312 Solli
0201 Oslo

www.tekna.no
Org.nr 971 420 782
post@tekna.no
+47 22 94 75 00

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

Vår ref.:	Deres ref.:	Dato:
[Navn]	[Navn]	19. november 2026

Teknas innspill til ny nasjonal strategi for kunstig intelligens

Hva bør være Norges ambisjonsnivå på KI?

Det er vanskelig å forutse hvordan KI vil utvikle seg de neste årene. En nasjonal strategi bør derfor ikke bygge på antakelser om hvilke teknologier som vil dominere i fremtiden. Tekna mener regjeringen heller må konsentrere seg om det vi vet kommer til å være viktig: At Norge har kontroll over kritisk digital infrastruktur, kan ivareta egen sikkerhet og sørger for at KI tas i bruk på en måte som ikke undergraver den norske arbeidslivsmodellen og samfunnsfrihet.

Norge bør også ha større ambisjoner om å bidra til utviklingen av KI. Vi trenger ikke bygge de største språkmodellene selv, men vi trenger folk som forstår teknologien godt nok til å videreutvikle den, tilpasse den til norske behov og drifte løsningene vi blir avhengige av. Det forutsetter at vi investerer i både kompetanse og infrastruktur. Her har vi mye å hente på bedre nasjonal samordning, og økt samarbeid med andre land. De nordiske landene utgjør samlet verdens tolvte største økonomi. Det gir oss langt større muligheter til å investere i egen teknologi dersom vi samarbeider om utviklingen. Norge bør bruke denne muligheten og engasjere seg sterkere i europeiske KI-satsinger, og legge premissene for utviklingen gjennom europeisk standardiseringsarbeid.

Vi mener også regjeringen bør være mer opptatt av hva KI skal brukes til, enn hvor mange som tar teknologien i bruk. Målet om at alle offentlige virksomheter skal bruke KI innen 2030, forteller oss lite om hvorvidt tjenestene blir bedre, eller om investeringene gir den nytten vi ønsker. Tekna mener derfor at regjeringen bør stille krav til nyttevirkning.

Hva er utfordringene og behovet?

Noen få teknologiselskaper har fått svært stor makt over utviklingen av KI. De kontrollerer ikke bare modellene, men også mye av infrastrukturen som trengs for å bruke dem. Norske offentlige virksomheter er allerede svært avhengig av tjenestene og teknologien som disse selskapene tilbyr, og KI kan ytterligere

forsterke denne avhengigheten. Det gjør oss sårbare, og det svekker muligheten til å bytte leverandør dersom vi ønsker det eller blir nødt til det.

Dette skjer samtidig som trusselbildet blir mer krevende og uoversiktlig. Angrepene på kjølesystemene i Europa og «Outlook not good» illustrer hvor sårbare vi er for cyberangrep og uhell når styringssystemene er koblet til internett. KI brukes allerede til å finne sårbarheter i våre datasystemer, og det vil bli stadig lettere å utnytte disse sårbarhetene, også på mer kritisk infrastruktur.

Tekna er bekymret for at virksomheter begrunner nedbemanninger med KI-gevinster de ennå ikke har klart å dokumentere, samtidig som det brukes betydelige beløp på KI. NAV anslår for eksempel at etatens kostnader til bruk av KI-modeller vil komme på rundt fire millioner kroner i 2026. Det reiser et viktig spørsmål om virksomhetene vurderer nytten av KI-investeringene opp mot hva de kunne oppnådd ved å investere i ansatte og kompetanseutvikling. Tekna mener arbeidsgivere må kunne dokumentere gevinstene, særlig dersom KI brukes som begrunnelse for nedbemanning. KI bør brukes til å øke kvaliteten og kapasiteten i virksomhetene, ikke automatisk føre til færre ansatte. Selv om teknologien kan overta mange oppgaver, trenger vi fortsatt mennesker som kan utvikle, ta i bruk, videreutvikle og kontrollere den. Det krever teknologisk kompetanse. Norge trenger flere dyktige teknologer og realister, ikke færre.

Hva bør være de viktigste strategiske prioriteringene og tiltakene?

Regjeringen bør starte med å kartlegge Norges kritiske teknologiske avhengigheter og vurdere hvilke sårbarheter de skaper, særlig der vi er avhengige av utenlandske leverandører og mangler reelle alternativer. Tekna mener at det er særlig viktig at denne kartleggingen omfatter hele KI-verdikjeden. Denne innsikten må være grunnlaget for en konkret handlingsplan, som har som formål å redusere de mest alvorlige avhengighetene. Videre må regjeringen undersøke hvilke norske og europeiske alternativer som finnes, hva som mangler, og hvor det er nødvendig å investere i egen kapasitet.

Bruken av offentlige anskaffelser vil ha en viktig rolle i dette arbeidet. Tekna mener staten må stille krav til åpne standarder, åpen kildekode, interoperabilitet og portabilitet. Dette gjelder bl.a. kontorstøtte og operativsystemer, skytjenester og sentrale fagsystemer. For å redusere sårbarhetene, må virksomhetene kunne flytte tjenester og skifte KI-modeller uten å måtte starte på nytt. Kravene til kontroll, jurisdiksjon og leverandørbytte må vektes i anbudsrundene.

Norge bør investere mer i utviklingen av åpne KI-modeller, særlig gjennom nordisk og europeisk samarbeid. Vi har allerede norske fagmiljøer som hevder seg internasjonalt. Ett eksempel er Flowphys, som leder det europeiske forskningsprosjektet SimuLingua. Målet er å utvikle en åpen KI-grunnmodell for materialvitenskap. Slike prosjekter bør Norge satse mer på.

Norske forskningsmiljøer og teknologibedrifter trenger tilgang til regnekraft for å kunne utvikle og drifte egne løsninger. Her må KI-strategien ses i sammenheng med datasenterpolitikken og det varslede konsesjonssystemet. Tekna mener at konsesjonssystemet må bidra til at Norge bygger egen kapasitet og beholder kontroll og eierskap over kritisk digital infrastruktur. Det innebærer å styrke norsk og europeisk eierskap i strategisk viktige deler av infrastrukturen.

Styrk cybersikkerheten: Når KI kan brukes til å finne og utnytte sårbarheter raskere, må vi også ruste oss bedre til å oppdage og rette dem. Norge trenger sterke fagmiljøer som kan undersøke sikkerheten i KI-systemer på egen hånd. Vi kan ikke overlate vurderingen av sikkerheten til selskapene som selger teknologien, særlig ikke når den skal brukes i kritiske samfunnsfunksjoner.

Regjeringen bør derfor satse mer på norsk forskning og uavhengig testing av KI-systemer. Vi må også stille krav til beredskapen hos virksomheter med samfunnskritiske oppgaver. Dersom en leverandør faller bort, må nødvendige samfunnsfunksjoner fortsatt kunne drives. Det krever at virksomhetene har alternative løsninger, og at de faktisk øver på å bruke dem.

Sikre et anstendig arbeidsliv: Ivaretakelse av den norske arbeidslivsmodellen må være en viktig del av strategien. Når KI endrer arbeidsoppgavene, bør kompetanseheving og etter– og videreutdanning prioriteres foran nedbemanning. Oppsigelsesvernet og retten til medbestemmelse må ligge fast. Videre må strategien sette tydeligere grenser for overvåkning og algoritmisk kontroll, og følge opp avtalen om ansvarlig bruk av KI fra oktober 2026 med tiltak som gir ansatte og tillitsvalgte reell innflytelse over hvordan teknologien tas i bruk.

NOU 2026: 14 peker på at KI kan gjøre det vanskeligere for nyutdannede å komme inn i arbeidslivet, omtalt som et «juniorproblem». Dersom virksomhetene slutter å ansette og lære opp nyutdannede, vil vi på sikt også mangle erfarne fagfolk. Dette kan ramme tilgangen på KI-kompetanse. Regjeringens strategi bør vurdere konkrete tiltak for å avbøte dette.

Med vennlig hilsen

Sonja Lovise Berg
direktør samfunnspolitikk